

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MUNINN

Nr. 10

1. Februar 1937

1. Aargang

Omkring Sagens Kærne.

I en Artikel i forrige Nr. har Pseudonymet Mene tekel forsøgt at imødegå Herman Sørensens Appel i Julenumret til den aktive Fredsvilje. De i Artiklen fremsatte Synspunkter lader sig efter mit Skøn vanskeligt debattere; men i Betragtning af, at de er fremkommet i et Elevblad, hvis Læsere muligt ikke alle kan tage Stilling til disse Spørgsmål, vil jeg gerne bede om Plads for et Par Bemærkninger.

Forfatteren skelner mellem to Former for Kritik: den negative og den sande Kritik, der er konstruktiv, opbyggende, påvisende ikke Symptomer, men Årsager og Midler til at få disse Årsager fjernet. Det er formentlig et Udtryk for sand Kritik, når Dansk Kvindesamfund — der iøvrigt jo er Emnet ganske uvedkommende — siges ikke at have gjort andet end at gøre Mændenes Dumheder om igen. Dokumentation for denne Påstand er ikke antydnet — men nu ved vi altsaa det om Dansk Kvindesamfund og også, hvad sand Kritik, den konstruktive, opbyggende er — i M. t.s. Fortolkning og Praxis. — Også „Dansk Mentalitet“ får en ilde Medfart på Fredsforeningens Konto: Den lider af „en udmarvende Sygdom“ og er negativ. Det rager os en Fjer, hvordan de har det andre Steder, bare vi hytter os selv — si-

ger M. t. Hertil er vist kun at bemærke, at det Papir, MUNINN er gjort af, foruden at være smukt og stærkt også er tålmodigt, siden det lader sig bruge til den Slags vilkårlige, summariske og ubeviselige Påstande.

Hvad Fredsarbejdet angår, kan det herefter ikke undre, at Fredsforeningerne reduceres til Samlinger af verdensfjerne Fantaster, der blot „deklamerer, at en Kristen ikke går i Krig, men hellere lader sig hugge ned“, i Stedet for „nøgeternt at overveje, hvad der er Skyld i Borgerkrige og nationale Kampe“. Hvor ubegrundet dette er, ved enhver, der har blot en Smule Kendskab til det, M. t. her skriver om, som kender Fredsforeningernes Medlemskrifter og den gennem Foreningerne udbredte oplysende Litteratur om Krigens Årsager. Men hvad har da den sande Kritik — i Modsætning til Fredsforeningernes negative — at fremføre til positiv Påvisning af Krigens Årsager? M. t. har heldigvis Svaret på rede Hånd: Krigens skyldes „hele det skrupforkerte Grundlag, vort Samfund hviler på.“ Hvor overraskende, og hvor klart! Og Midlerne til Fjernelse af Krigens Årsager? Vi må ændre Samfundet, men først må Mennesker få en ny Mentalitet, komme væk fra alle Skinværdier (!) tilbage til Realværdier (!), de virkelige Værdier, som vi lever af bogsta-

De sidste Nyheder og det største Udvalg i

Fotoalbum, Æskepost, Fotorammer, og Fyldepenne
samt alt i Skolemateriale, Fotoartikler og Lædervarer finder de hos

Jens V. Bertelsen

Telefon 102

Papir- og Fotohandel

Søndergade 14

velig talt (!!). Er det M. t.s Mening, at vi indtil dette er sket — altså når Mennesker har fået et nyt Sind, har omvurderet Værdierne og dernæst har lavet et nyt Samfund — at vi indtil da roligt skal blive ved med at slå ihjel? Eller hvad er Meningen? — Eller er der ingen Mening? — Inden for Fredsforeningerne vil vist alle med Sympati — men uden større Forhåbninger — følge M. t. i hans Arbejde for, at U. S. A. skal høre op at brænde Hveden og Kineserne at dø Hungersdøden, men de fleste af os vil vist finde det nok så nyttigt at bestyrke sig selv og andre i den Overbevisning, at Menneskemord under enhver Form er Djævelskab, som ordentlige Mennesker ikke befatter sig med. Er dette egentlig så tåbeligt? Kunde det ikke tænkes, at Mentaliteten kunde forbedres en Smule gennem fælles Kamp og Protest mod det onde i dets frygteligste Udslag?

Vi skal — iflg. M. t. — „væk fra“ en hel Del forkerte Ting, bl. a. at „Kapitalen lånes ud med Profithensyn for Øje, før bliver det ikke Slut på Klassekampe og nationale Krige“. Nu befinder vi os jo i Danmark — ikke i det Land Utopia — så vi må vel spørge: Hvordan kommer vi væk fra det? Den positive Kritiker påviser jo, som vi så, ikke blot Symptomer og Aarsager, men også Midler — og Svaret udebliver da heller ikke: I Norge er det praktiseret. Nogle „fattige Mennesker ydede gratis Arbejdskraft“, og så byggede man et Elektricitetsværk meget billigt og betalte de laante Penge tilbage. Elektriciteten blev da meget billig. Må jeg nu have Lov at spørge: Levede de fattige Fiskere af Luften, naar de ikke fik Løn? Eller har M. t. blot fået Dybvad Brochmann galt i Halsen? Eller er det hans Mening, at fattige Arbejdere i det hele skal arbejde gratis? Eller er der ingen Mening? Jeg spørger blot, mit Kald er ej at svare. Men hvad i Alverden

har Frembringelsen af billig Elektricitet ved ulønnet Arbejdskraft med Kristendom at gøre?

Det er iflg. M. t. muligt for os Skandinavere gennem Udvidelse af Andelsbevægelsen, Dekapitalisering og „Afskaffelse af alle stridende Organisationer“ at give Diktaturstaterne et Exempel til Efterfølgelse. Hvis M. t. vilde spørge Gymnasiets Historielærer, vilde han faa oplyst, at de eneste Lande, hvor de stridende Organisationer er afskaffede, netop er Diktaturlandene. Hr. Granzow vilde vist også — med den Indignation, som Uklarhed i Tankegang fortjener — kunne overbevise M. t. om, at i et frit, demokratisk Land maa der selvfølgelig altid blive Modsætninger mellem forskellige Organisationer og Partier.

Hvad er da „Sagens Kærne“ i M. t.s Indlæg? Luft og ingenting, som da Per Gynt forsøgte at finde Kærne i Løget. Men det er min Tro, at anonym Mistænkeliggørelse af Fredsforeningernes Arbejde — selv i bedste Mening — hverken nu eller i Fremtiden vil bære Frugt blandt vordende Akademikere, i hvert Fald ikke, naar den fremføres paa et så mærkværdigt Grundlag.

Aage Bertelsen.

Eet standpunkt er nødvendigt.

Een af de betydeligste bøger, der udkom i 1936 var: Alexis Carrel: Mennesket, det ukendte — de, der af denne bog havde ventet at finde en hypermoderne indstilling til tilværelsen som en fortsættelse til det 19de aarhundredes tekniske expansion, blev sikkert skuffet. Carrel vender sig stik mod denne maskinbeundring, han er modstander af emancipationskvinden, modstander af examenssnobberiet og især modstander af al specialisering. Han ser helst storbyerne jævnet med jorden og han ønsker den gamle fa-

Prøv vort lækre

Wienerbrød

R. Bøgebjerg Pedersen,

Skoletorvet. — Telefon 1163.

Det er klart,

|| jeg kan byde Dem det bedste, jeg har Eneforhandling i Plader for:

Sin Herres Stemme, Columbia, Rex og Crown.

Radio. — Grammofoner. — Foto.

Hj. Skaftø, Søndergade 4.
Telefon 1000.

milieidyl genoprettet; men hvad vil han saa? Ja, det er der stor strid om for tiden; han er nemlig paa en maade ganske uklar; men han ønsker dog et menneske, der kunde naa syntesen; men mon ikke dette væsen vilde være nær det samme som en gud? Det fremgaar ikke helt klart; her svigter denne store videnskabsmand os ved at fremsætte rystende kendsgerninger, men glemme at drage konsekvenserne.

Men trods al uklarhed maa vi, der elsker at være moderne, dog give Carrel ret. Vi er kommet ud i et kaos, som er vanskelig at overse, men endnu vanskeligere at komme helskindet ud af. Vi mangler dette ene: at ha lov til at være mennesker. Vi ser tilværelsen gennem ingeniørbriller, naar vi f. eks. ser 40 slanke kvindeben bevæge sig rytmisk i en moderne hollywood-film; men vi glemmer, at der bag dette er 20 mennesker, der baade kan elske og hade, le og græde. Ser vi paa den moderne musik, bliver billedet det samme. Vi hører et utal af banale og hjernetørre melodier, men det er umuligt at mærke, at der er en komponist, et menneske bag det hele, i hvert fald tænker vi ikke paa det. Nej, det er paa tide at gøre op med det moderne og finde sig selv, hvis vi ikke ønsker alle at ende paa galeanstalten. Og her er det de unge, det kommer an paa; de ældre, der har oplevet verdenskrigen og har set alle deres forhaabninger ramle som et korthus, de er trods bedste vilje anderledes indstillet end vi, der er født til at være unge i kaostid. Vi maa frem og vi maa forlange andet end kiosklitteratur, surrealisme og banal dansemusik — og vi maa samle os som nation; vi er i bund og grund danske, selv om vi til daglig kan være alt mulig andet; vi maa skabe en dansk helhed. Lad saa blot kommunisterne drømme og fable om

internationalisme og verdensrevolution; det er jo en forhistorisk tanke, som vi burde være vokset fra. Lad os blive danske med større idealer end bøf med løg, lad os blive mennesker, der ved, hvad vi vil, og ikke maskiner, der sælger deres sjæle til hollywood.

Nis.

Et Stjernes kud.

Selv om Overskriften lyder noget romantisk og højtflyvende i disse haarde og mørke Tider, med Borgerkrig i Spanien og hvad pessimistiske Mennesker ellers opregner, saa maa jeg, paa Trods af alt Sortsyn hos mig selv, kalde sidste Aften som »Huginn«s Bestyrelse havde foranstaltet, for et Stjernes kud paa en Gymnasiasts ellers saa mellemkulørte Himmel. Med den sidste Aften mener jeg det Skuespil, som »Huginn«s Skuespillerstab lod løbe af Stabelen, og som hed (hvad vi alle ved) »A Bathroom Door«.

Temaet var skapsindigt og moderne. I Stedet for den gamle romantiske Korsvej var det her en uoplukkelig Dør til et Badeværelse, der spillede Rollen som et Sted, hvor forskellige Personer efterhaanden mødtes, og som for et enkelt Par nær var blevet dets Skæbne. Temaet var i Grunden af klassisk Oprindelse, nemlig det, at der var opstillet en Hindring for disse Mennesker i at opfylde, hvad der er ethvert moderne Menneskes Pligt: det at tage sit daglige Bad. Deraf var der kommet en Tragedie, som dog i sidste Øjeblik forhindredes af Tjeneren, der, som i Eventyret, kendte det underfulde Ord: »Sesam, luk dig op!« Derved endte det til alles Tifredsstillelse, maaske med Undtagelse af »the young man«.

Rollerne blev glimrende fremført. Skuespillerne spillede bedre end nogensinde før. Paul Sørensen og Birthe Hansen, der bar

Aaben 7-23

ØNSKER DE

Ingen
Drikke-
penge!

en herlig Forfrisk-
ning, bør De besøge

Ice Cream Bar'en,
Vesterg. 16 - Tlf. 468

leverer
overalt!

Byens eneste Specialforretning i Is.

Alt i brugte

BØGER

købes og sælges

ANTIQUARIAT - Aug. Kaa - Nygade 8

Hovedparten, spillede naturligt, og Replikkerne faldt træffende og for Paul Sørensens Vedkommende paa en let og henkastet Maade, som passer saa godt til ham. Kun blev han maaske lidt for affekteret i de følelsesfulde Scener, som f. Eks. i den Scene, hvor han skulde beskrive »the Prima Donna« for Erling Mortensen. Da var der for megen Bevægelse med Armene. Erling Mortensen var meget stærk i Replikken, og hans Tale var saa fyldig og klar, uden Omsvøb, at man rigtig fik Indtrykket af en ældre engelsk Gentleman, der ikke bevæger sig Skridt over den foreskrevne Etikettes Grænse og som tillige er vittig og morsom. Han fik meget ud af en Rolle, der kræver noget for at kunne hævde sig. Merete Granzow som den ældre Dame var et herligt Syn. Hun mindede mig næsten i sin Tale om Edna May Oliver. Inger Foss var ikke fremtrædende nok, saa hun virkede lidt ubetydelig, men det skyldtes maaske ene og alene Rollen, der var den utaknemmeligste i hele Stykket. Sidst, men ikke mindst, maa Aksel Aagaard nævnes. Selvom hans Rolle var saa lille, fik han dog noget ud af den. Alene hans »What's up« var uforligneligt. Han har det rette Talent for den Slags Roller.

Lad os haabe, at denne Teateraften maa blive fulgt af mange andre, thi med denne er »Huginn«s Skuespillere kommet flere Trin op ad Kunstens saa høje Rangstige.

V. A.

Svar til „mene tekell“.

»Mene tekell«s velmente Forslag til Fredsforeningerne, om at de, i Stedet for at deklamere Krigens Gru, helere skulde se og faa Øjnene op og nøgternt overveje dens Aarsager, er ganske overflødig. Tro endelig ikke, at Fredsforeningerne bestaar af lutter

lyriske Elementer, kun udstyret med de Egenskaber, som »mene tekell« er saa elskværdig at tillægge dem! Fredsforeningerne er udmærket klar over, hvorhen de skal vende sig og mod hvad, eet af de Punkter, de farer allerivrigst frem imod, er netop Kapitalen – Rustningskapitalen. Er dette endnu ikke gaaet op for »mene tekell«, turde det snart være paa Tide, at det gør det.

Denne Fredsforeningernes Kamp mod Rustningskapitalen bestaar i paa den lettest ønskeliggørende Maade at give Folk Oplysning om, hvordan Spekulanternes pengegridske Hænder – gennem et sindrigt System – driver Krigens frem, saaledes at den unge Mand, den Dag han møder paa Sessionen, klartsynet kan sige Nej til det unyttige Myrderi, som han ved kun kommer Kapitalen til gode.

At denne Fredforeningernes Fremgangsmaade skulde kaldes Deklamering af tomme Illusioner er vistnok at ramme ved Siden af. Kritik er godt, men den skal være konstruktiv og ikke misvisende.

Herman Sørensen.

Bidrag til næste Nr. modtages til 10. Februar.

Udgivet af Gymnasieforeningen „Huginn“.
 Formand: Jytte Buchter. Kasserer Ejner Sørensen.
 Ansvarshavende Redaktør: Erling Mortensen.
 Tryk: J. Ernsten, Søndergade 2, Silkeborg.

Vi sælger Fyldepenne

paa Ratebetaling fra
3 Kr. pr. Maaned.

DANSK PAPIRVARE

Østergade 14

De gaar aldrig forgæves
efter

SKOTØJ

naar De søger den Forretning, der har
det største Udvalg – mindste Priser.

Magnus Theibel,
Søndergade.

Telefon 586.

Johs. Jædes

Sports

I magasin